

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2021

Företaget med säte i Tjörn registrerades år 2018 och bedriver sedan dess ett företag som stöttar genomförandet av självbyggeriprojekt i olika skalor, samt bereder arbete. Föreningen organiserar och genomför även seminarier, utbildningar och andra sociala aktiviteter som är till gagn för medlemmarna, samt bedriver informationsarbete och rådgivning. Vi har totalt ca 350 medlemmar i den ekonomiska föreningen men har under 2018 och 2019 inte haft separat medlemskap i den ideella föreningen. Den ideella föreningen viktigaste roll är att sprida de gjorda erfarenheterna i Egnahemsfabriken Tjörn.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den ideella föreningens syfte är att sprida gjorda erfarenheter i den ekonomiska föreningen och bedriva ett stöttande arbete för att knyta samman andra liknande verksamheter i Sverige. I den ideella föreningen har den huvudsakliga verksamheten under 2021 bestått i att arrangera konferensen Socialt byggande 2021 samt ha ett antal möten med styrelsen.

Under detta fjärde år har den ekonomiska föreningen fortsatt att bygga upp verksamheten och utvecklar samtidigt ett medskapande ledarskap i takt med att de blir fler involverade, anställda, volontärer, samarbetsparter och medarbetare i korta eller långa projekt. De bygger även kontinuerligt upp samarbete med andra aktörer, lokalt, nationellt och internationellt. De har under 2021 fortsatt att bygga upp och utveckla platsen Svanvik med ett coworkingkontor, orangeri med pizzaugn, utbyggda odlingar och arbetsytor med hjälp av två anställda via AF, samt tidsbegränsade anställningar vid kortare och längre kultur- och forskningsprojekt. John som anställdes sommaren 2019 på halvtid via AF, har fortsatt haft som huvudsaklig arbetsuppgift att stötta upp sommarprojekt och platsutveckling, återbrukshantering och handledare vid Byggonsdagar och andra snickeriuppdrag. Under 2021 anställdes även Annika Westlund, utbildad slöjdlärare och textilkonstnär, på halvtid med stöd av AF. Annika är tillsammans med Erik också kursansvarig. Under våren 2021 anställdes snickaren Henrik Cederkvist och sommaren 2021 kom även Martin Toomingas in som timanställd snickare och gjorde en superfina och pedagogisk insats med volontärer och sommarjobbare i bygglägrat Tillsammans bygger vi.

Praktikanter under året: Mia Zachrisson Röda Korsets omställningsutbildning och Ida Karestrand, som studerar till landskapsarkitekt har båda haft kortare praktikperioder hos Egnahemsfabriken och arkitektstudenten Anton Axell som startade som volontär sommaren 2021 har under hösten haft en betald praktik. Utöver det påbörjade William Magane hösten 2021 en arbetsträning på kooperativet. Rebecka Larsson på Chalmers har ritat på en byggemenskap i Orust ekoby med Egnahemsfabriken både våren och hösten 2021.

En väldigt viktig händelse under 2021 är att den ekonomiska föreningen fick tillgång till att hyra bostadshuset på gården, efter lång dialog med kommunen. Tinna och volontären Elin Delmar la 200 ideella timmar ihop på att mäta upp huset och ta fram bygglovsritningar och sedan ha kontakt med kommunen genom processen. Vår snickare Henrik med gott bistånd av John la lika många betalda timmar på att bygga om huset så det blev handikappstillgängligt och att det fick fungerande brandutrymning mm. I slutet av juli kom slutbeskedet och vi kunde äntligen flytta in och starta upp vår co-working. Lokalerna kommer även fungera som möteslokal för den ideella föreningen.

Även 2021 har präglats av pandemin och har till viss del begränsat den utåtriktade verksamheten, men mycket har dock kunnat genomföras, tack vare att det mesta av det vi gör kan ske utomhus, i verkstan eller orangeriet. Men även om vår verksamhet har påverkats på kort sikt så tyder allt på att den typ av lokala samhällslösningar och samverkan som vi är med om att skapa kommer att bli än mer viktiga framöver – vi ser därför att Egnahemsfabrikens betydelse kommer att fortsätta att öka över tid. Vi ser

också att intresset för den typ av verksamhet Egnahemsfabriken är har ökat under året och även att intresset för platser utanför staden.

Samhällsvindar 2021

- Ökat intresse för tiny house, socialt byggande, byggemenskaper och självbyggeri.
- Det drar ihop sig till val och agenda 2030-målen aktualiseras
- Längtan efter gemenskap, sammanhang och happenings i pandemins spår. Men också nya arbetssätt, digitala verktyg och vana av digitala möten som ökar möjligheten till långväga samarbeten och interaktion på nya sätt.
- Ökat intresse för omställning och självförsörjning
- Polarisering och segregation och ännu viktigare att arbeta tillsammans.

Utmaningar?

Den ideella föreningens största utmaning är att det till ungefär hälften är samma personer som utgör den ideella såväl som den ekonomiska föreningens styrelse och de personer som inte sitter i båda föreningarnas styrelser är också väldigt upptagna med sina respektive arbeten. Det är därför en utmaning att hinna avsätta tillräckligt med tid för att driva den ideella föreningens arbete och genomföra de mål och den verksamhet som den ideella föreningen har satt upp som mål i sin verksamhetsplan.

Den ekonomiska föreningen Egnahemsfabrikens utmaning sedan start har varit att få en ekonomi som går ihop och att inte bränna ut verken styrelse eller medlemmar. Att ta betalt av dem som har lite pengar och vill bygga billigt är ett dilemma och all den samverkan som sker lokalt och nationellt tar tid. Egnahemsfabrikens verksamhet är därför beroende av projektstöd och just 2021 tog bland annat vårt stora Formasfinansierade projekt Tillsammans bygger vi slut. Detta projekt hade bland annat finansierat tid för Anna, Tinna, John och Martin att arbeta med byggonsdagarna och sommarens byggläger. Den ekonomiska föreningens styrelse skrev ett stort antal ansökningar där de fick nej med hänvisning till att de är en existerande verksamhet och fick fram tills 1 november bara ja till en ansökan- det fantastiska projektet Eds andra kiosk, finansierat av Arkdes.

Byggprojekt

Under året har flera projekt avslutats i eden ekonomiska föreningen, t ex Ellens hus inom ramen för forskningsprojektet *Tillsammans bygger vi*, finansierat av Formas. Under året startade även ett antal byggprojekt på byggtorna, Sofias Tiny House på hjul och Lina båt Billi the boat. Påbörjade externa projekt är bygglovsansökan för Anna och Joakims trädgårdsmästarbostad i Valsäng, samt byggprojekt hos Eva i Klövedal och Maj i Lilla Edet. Kooperativet har även ritat ett flertal hus, t ex Attefallshus i Sjövik och Röra. Egnahemsfabriken har även fortsatt arbetet med att ta fram ett mindre flerbostadshus och en ny detaljplan i Utsiktens ekoby på Orust, ritat en paviljong för vänsterdagarna i Göteborg mm.

Egnahemsfabriken har även fått ett antal förfrågningar om att bygga om och bygga nytt på både Tjörn och Orust, och det finns ett klart växande intresse för mindre hus, alternativa lösningar och självbyggeri. Särskilt tiny house-rörelsen växer sig stark och det som saknas är tydliga och möjliga regler för att denna väg till hem för fler ska kunna förenklas och skalas upp.

Byggbrigader och volontärer

Under sommarprojektet *Tillsammans bygger vi*, då volontärer bjöds in för att medverka vid bygget av Ellens hus, visade det sig att intresset var stort, varje dag kom volontärer från Göteborg och andra håll, i snitt fem-sex personer per dag.

Under en byggbrigad i juli Dalsland byggdes två kiosker inom projektet *Dals Eds andra kiosk*, finansierat av Arkdes. Ett 20-tal volontärer deltog, både från Tjörn och från andra håll. Byggbrigaden omfattade även seminarier kring socialt byggande och sociala aktiviteter med folk i bygden.

Forskningsprojekt och övriga externt finansierade projekt

Under 2021 avslutades det av Formas finansierade projektet *Tillsammans bygger vi*. Under projektets första år byggdes ett utekök genom en medskapande designprocess och under år två ville vi bygga ett hus till en ungdom tillsammans med andra unga. Husbyggaren blev Ellen Bengtsson, en femtonåring, boende på Tjörn och som ville vara med och rita huset och medverka i själva bygget. Tillsammans med feriepraktikanter och volontärer byggdes första etappen under tre sommarveckor som sen fraktades hem till Ellens tomt där etapp två byggs på plats. Projektet visade på tillsammansbyggets styrka som socialt kitt och hur mycket som blir gjort när man är många. Parallellt pågick Sofias husbygge och Linas båtbygge på projektytorna. *Tillsammans bygger vi* presenterades för allmänheten i oktober med filmvisning och öppet hus. Fabian, Anna och Jenny presenterade det för kommunstyrelsen samma månad och bemötandet på plats var nyfiket och positivt. Vi arbetade även med projektmedel i de mindre projekten *Från frö till ugn* samt *New Now*, finansierade av VGR, se mer nedan.

I november beviljades medel från Vinnova till projektet *Egnahem för alla*, där ett småhusområde i Ellös ska bebyggas tillsammans med en egnahemsförening. Orust kommun, Ekobanken, Göteborgs universitet, Föreningen för byggemaskaper och Mikrofonden är samverkansparter och målet är att inom projekttiden (fram till november 2023) starta byggnationen av ett antal hus på området och testa finansieringslösningar för personer som har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden.

Forskningsprojektet *Bostadsinnovation underifrån* beviljades medel från Vinnova i slutet av året.

Projektet *Från frö till ugn*, finansierat av Regionutvecklingsnämndens och skulpturprojektet *new now-interaktiv skulptur i återbrukat material*, finansierat av regionens kulturnämnd avslutades 2021.

Kursverksamhet & studiecirklar

Med stöd av Nämnden för hemslöjdsfrågor fick Egnahemsfabriken Tjörn stöd till projektet *Slöjkiosken* under våren. I samband med Byggonsdagarna bjöd vi in allmänheten till olika tematiska slöjdkiosker. Besökarna fick testa på att fläta en liten korg, tova ull, makramé, broderi, göra tofsar och bollar, amplar och att färga med matrester. Allt präglad av återbruk och hållbarhet. Parallellt pratade kursledaren Annika om Agenda 2030 och hur slöjdmaterialet knöt an. Slöjdkiosken blev en uppskattad onsdagsaktivitet.

Under våren 2021 hölls odlingskurs med Joakim och Anna för att utveckla odlingarna i växthus och orangeri för att förse pizzorna med grödor. Hannes höll pizzakurs i två omgångar under året.

Jenny Stenberg ledde kursen kring medskapande design i samband med utformningen av Ellens hus. Denna pågick under våren 2021 och ett tiotal arkitekter, arkitektstudenter och andra volontärer deltog tillsammans med Ellen.

Platsutveckling

Att utveckla Egnahemsfabriken i Svanvik på Tjörn som en inkluderande plats för alla är ett stående mål, där alla som vistas, arbetar, besöker eller praktiserar på plats är med och präglar, utformar och utvecklar dess själ och verksamhet. Ulla Alfsson har flytta in med sin måleriverksamhet i en del av ladan.

Återbruksmaterial fortsätter samlas in för att användas av självbyggare och i andra projekt på plats. Återbruksappen *Kretsloppan* är inte uppdaterad och fungerande, men förhoppningen är att vi kan finansiera en vidareutveckling av den framöver.

Under 2021 installerades skorstenen till den vedeldade pizzaugnen i orangeriet, ugnen slutbesiktigades och kunde tas i bruk. Ett antal pizzakurser med Hannes Norlander har genomförts. En medlemsbaserad pizzagrupp har startats som bakar napolitanska pizzor vid studiebesök, arrangemang och vid pizzafredagar.

Vita Huset blev coworkingkontor, där anställda och andra småföretagare hyr in sig för att sitta och arbeta tillsammans. Flera har hyresgäster hyrt in sig för kortare eller längre tid. Maj-Liz Marcusson har upprättat ett showroom för sin verksamhet med ekologiska färger. Gemensam fika och lunch ingår i för att stärka det sociala värdet av det gemensamma kontoret.

Verktögsbiblioteket har uppgraderats rejält för att täcka behovet vid byggbrigader, en ökad efterfrågan från självbyggare att hyra in sig på projektytorna och för övrigt husbyggeri och snickeri.

Utåtriktade aktiviteter i den ekonomiska föreningen:

- *Byggonsdagar* – under vår och höst har Byggonsdagar genomförts, mestadels utomhus och i Slöjdkiosken var vi noga med avstånd och andra försiktighetsåtgärder. Under Byggonsdagarna får allmänhet bygga och bidra till platsens utveckling.
- *New now* – maj projektet *new now-interaktiv skulptur i återbrukat material*, startade, med en ungdomsgrupp tillsammans med konstnär Bruno Goncalves, designade och byggde.
- *En kvadratmeter lin-* vår, sommar och höst, i samarbete med Hemslöjden såddes lin, skördades och bearbetades enligt gamla hantverkstraditioner.
- *Barnteater i trädgården* - i juli arrangerade Tjörns kommun en barnteater utanför Vita Husets. Feriepraktikanter hjälpte till med fika och riggande.
- *Mat & Prat* – 3.7 i samband med avslutningen av sommarprojektet Tillsammans bygger vi och feriepraktikanternas arbetsperiod arrangerades Mat & Prat med bilder, musik och gemensam pizza.
- *Invigning new now 29.8* – invigning av skulpturerna, parallellt på de tre platserna, Stationen i Svenshögen, Orust Återbruk och hos oss. Gemensam pizzakväll efteråt.
- *Öppen scen* – 31.8 i samarbete med Tjörns kultur och fritidsförvaltning genomfördes öppen scen som fick akutflyttas in i ladan. Egnahemsfabrikens Verktogsorkester deltog.
- *Vilbatteringar*- 23.10 en dag för kreativ verkstad av halloweenkostymer
- *Julmarknad 5.12*- Egnahemsfabrikens allra första julmarknad med fokus på återbruk och närproducerat. Med tomte, pizza, korvgrillning, växthuskör och fika. Drygt 150 besökare

Konferenser, medier och spridning av projektet

Under 2022 har Egnahemsfabriken varit synlig i olika medier, dagspress, tidskrifter och sociala medier. Det mesta av information och spridning av aktiviteter, kurser och projekt, sker via Facebook och Instagram, men våra egenproducerade filmer, intervjuer och annat rörligt material finns på vår YouTubekanal.

Sommaren 2021: <https://magasinhallungen.com/2021/08/21/i-tjorns-egnahemsfabrik-bygger-tonaring-hellre-eget-hus-an-en-a-traktor/>

Villaägarna gjorde sommaren 2021 en längre artikel med oss och Kloka hem hade med en stor artikel om hus och Christina Stenbergs hus i december 2021, finns inte digitalt.

I Arkdes rapport om Gestaltad livsmiljö 2021 ”Livskvalitet i tid och rum” är både Tinna Harling och Åsa Isacson från Egnahemsfabriken med: <https://arkdes.se/wp-content/uploads/2021/06/arkdes-thinktank-rapport-2021-68s.pdf>

Föreläsningar

Erik höll den 14 oktober 2021 ett föredrag på en digital konferens om Gestaltad livsmiljö och demokrati, arrangerad av bl.a Arkdes och Boverket. Kommer att finnas på <https://arkdes.se/play/>

Tinna höll ett föredrag den 23/10 2021 om Tiny-houses och medskapande design på Hållbarhetsveckan, arrangerat av Cirkulära tider på Kronhuset.

Seminarium om Tiny house / Egnahemsfabriken / september

Föredragen från vårt Tiny houseseminarium i september 2021 är publicerade på vår youtubekanal: <https://www.youtube.com/watch?v=TcbZ4KndoO4&list=PLgtIOjjeHi9CHvwxU8vMSY57m6wOP0PSr>

Fyra inspirerande talare berättade om sina tiny housebyggen:

- Den makalöst grymma agronomen Linn Eriksson (27 kvm på hjul) berättar om det tiny housebygge hon genomfört under senaste året:
<https://www.youtube.com/watch?v=WqypKGj3CM>
- Malin och Jens som driver Utkopplad (24 kvm på hjul)
<https://www.youtube.com/watch?v=TcbZ4KndoO4>

Konferens Socialt byggande / Garveriet, Floda / 18-19 november

Den 18-19 November 2021 genomfördes den andra upplagan av den öppna nationella konferensen Socialt Byggande på Garveriet i Floda. Egnahemsfabriken Tjörn var en av huvudarrangörerna med ett tiotal volontärer på plats, varav merparten var från Egnahemsfabriken. I samband med konferensen erbjöds även ett välbesökt studiebesök på Egnahemsfabriken. Konferensen kan även anses vara en viktig del av den ideella föreningens verksamhet, då stora delar av styrelsen på olika sätt deltog i arbetet med att planera och genomföra konferensen och till 2023 bör en ambition vara att tydliggöra den ideella föreningens roll i det nationella arbetet med att sprida gjorda erfarenheter och exempel på Socialt byggande.

Konferensen 2021 bestod av ett 80-tal programpunkter, talare, paneldeltagare och andra inbjudna gäster från Sverige och världen. Programmet utgick från tre teman med föreläsningar och diskussionspaneler, samt tolv temaseminarier med valbara inriktningar. Passen i stora salen leddes av vår skickliga moderator och de tematiska fördjupningsseminarierna hölls ihop av seminarievärddar med djupt engagemang i frågorna. I årets upplaga fanns ett utökat utrymme för diskussioner och möten och utställningen En annan landsbygd var en del av programmet under konferensen.

Samarbeten

Examensarbete av Rebecka Larsson, Chalmers, som ritade en byggemenskap i Orust ekoby med oss våren 2021.

Remissyttranden:

Egnahemsfabriken ideell och ekonomisk förening skrev våren 2021 ett remissyttrande på den så kallade typhusutredningen. Vårt svar citerades i Arkitekten i maj 2021:

<https://arkitekten.se/nyheter/hard-kritik-mot-forslaget-som-vill-gynna-seriebyggda-hus/>

Artiklar & press om den ekonomiska föreningen:

Boverket.se:

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/argument-nyttor/samhallsutmaningar/innovationer-och-samverkansmodeller/innovation-och-social-sammanhallning/>

Kloka Hem nr 6 2021, <https://klokahem.etc.se>

Två artiklar om våra två självbyggare Sofia och Lina har publicerats i G-P, skrivna av Egnahemsfabrikens Anna Berglund:

<https://www.gp.se/livsstil/bygger-rullande-hem-klimatsmart-och-billigt1.54263167?fbclid=IwAR1evf0wLEexmf3XRIOrBlvii-UbyieRbmQSIv4tuA0pGdDh240jkwD0c>

https://www.gp.se/livsstil/gr%C3%A4ns%C3%B6s-och-billi-bostad-med-f%C3%B6r%C3%A4nderlig-havsutsikt1.53869914?fbclid=IwAR178LsrVktID0_0otlOv5O1FaZl0LaGMGNDpaUoGfZNNMTAwNhh5Prep-o

Utställningar

<http://www.riandesign.se/utställningar/utställning/enannanlandsbygd.4.71734e9d16be8e65c0480951.htm>

Utställningen om Bland annat Egnahemsfabriken visades tidigare på Rian Designmuseum 2020 och två gånger under 2021; dels på Formcenter i jan-mars 2021. Länk Form centers play kanal:

<https://play.formdesigncenter.com/en-annan-landsbygd/> och dels på konferensen Socialt byggande i Floda.

Egenproducerade filmer:

- *Från Frö till ugn:* <https://vimeo.com/589034656> - Från frö till ugn
- *new now- interaktiv skulptur i återbrukat material:*
<https://vimeo.com/588849609> - New Now (Långa versionen)
<https://vimeo.com/588833495> - Orust återbruk
<https://vimeo.com/585336046> - Stationen i Svenshögen
<https://vimeo.com/585319964> - Egnahemsfabriken.
engelsktextade versionen av filmen new now: <https://vimeo.com/595803806>
- Kioskentreprenören och livskonstnären Erik Normark som berättar om Eds andra kiosk och den förestående bokioskrevolutionen: <https://www.youtube.com/watch?v=PBxzMon7O8E>
- *Tillsammans bygger vi / Ellens hus*
Film om vår medskapande designmetod sommaren 2021:
Ellens hus: <https://vimeo.com/596542425>
kortversion av Ellens film: <https://vimeo.com/604898631>

Vår ekonomiska föreningen avslutade 2021 med studiebesök på Uddebo med pizza och workshop, samt med en julavslutning och knytkalasjulfest i Vita Huset. Vi firade att vi äntligen fått flytta in i Vita Huset under året och där skapat ett hemtrevligt coworkingkontor. Alla fick också en julkalender i form av varsin tavla av Anita Glantz.